

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

**СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ ПРОЦЕСИ
НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ:
ІСТОРІЯ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ**

Матеріали
IV Всеукраїнської науково-практичної конференції
У двох частинах
Частина 2

(Суми, 19 травня 2017 року)

Суми
2017

РОМАНЧЕНКО Я.

(науковий керівник – к. і. н., доц. *В. А. Несстеренко*)

СПОГАДИ КЛИМЕНКО ГАЛИНИ ІВАНІВНИ*

Клименко Галина Іванівна народилася 2 січня 1942 року, на станції Боромля Сумської області. Закінчила в селі восьмирічну школу. Батько Галини Іванівни, Глоба Іван Петрович, народився 10 липня 1910 року, мати, Глоба Ульяна Василівна, народилася 22 грудня 1916 року. У матері була початкова освіта, вона закінчила 4 класи і батько - також. Працювали у колгоспі. В сім'ї було четверо дітей. Галина Іванівна була найстаршою з усіх. Вона має двох братів і одну сестру. Сестру звать Смолова Надія Іванівна, зараз мешкає на станції Боромля, де і народилася. Веде домашнє господарство, пенсіонерка. Закінчила 10 класів і профтехучилище. Одного з молодших братів звать Глоба Анатолій Іванович, закінчив Харківський політехнічний університет, зараз проживає у Москві. Вони підтримують з ним родинні відносини незважаючи на те, що живуть в різних країнах. Другий брат, Глоба Володимир Іванович, закінчив Харківський енерготехнічний університет, зараз проживає в місті Лебедин Сумської області.

До війни сім'я жила більш-менш добре, у них було домашнє господарство. Мали корову, свиней, качок, курей. У користуванні мали 30 соток землі. Що стосується голодомору 1932-33 років Галина Іванівна звичайно знала тільки з уст батьків. Життя в ті роки було дуже важким. Люди помирали з голоду. В них забирали увесь урожай, всю худобу. Їсти взагалі було нічого.

Коли почалася війна то на станції Боромля усіх селян, в тому числі і батьків Галини Іванівни, запросили в сільську раду і там повідомили цю жахливу новину. Всіх опанував

* Робота здійснена в рамках виконання фундаментального дослідження №0115U000677 «Історичний розвиток порубіжжя Північно-Східної України як засіб конструювання загальнонаціональної моделі історичної пам'яті».

великий жах і паніка. Жінки дуже плакали за своїх дітей та чоловіків, яким в найближчий час доведеться йти воювати. Новини з фронту надходили дуже рідко. Радіо в селі не було. Основним джерелом інформації були розповіді провідників та машиністів, які працювали на залізничній станції. З рідних Галини Іванівни на фронт пішов її батько Глоба Іван Петрович, який провоював з першого дня і до останнього. Але до Берліну йому дійти не вдалося, тому що був контужений в Польщі. Повернувся додому живий і прожив 75 років. Іван Петрович мав багато нагород: ордена, медалі і зірку Великої Вітчизняної війни, якою його нагородили за те, що він разом з солдатами взяв в полон німецького снайпера. Також воювало багато дядьків Галини Іванівни. Всі вони залишилися в живих після війни. Тільки, нажаль, один з них повернувся додому без ноги.

Після того, як Червона армія відступила, то німці відразу окупували станцію Боромля, але карних військ не було. Над мирними жителями німці не знущалися і не вбивали нікого. Під час окупації сім'я Галини Іванівни жила в хаті. Німці їх нікуди не виганяли з рідної домівки. Також з домашньої худоби у людей нічого не забирали і жорстоко з ними не поводитися. Родині доводилося стикатися з німцями, коли вони приходили та примушували віддавати молоко та яйця. Був староста, який завідував всіма продуктами харчування. Одного разу він послав дідуся Галини Іванівни «набити» із соняшника олії. Дідусь приїхав у село Великий Вистороп, «набив» олії і роздав її бідним людям. Після цього додому дідусь вирішив не повертатися, щоб його не вбили. Він був змушений переховуватися у людей до закінчення війни. В часи окупації люди дізнавалися про події на фронті по пліткам, реакції та поведінки німців. Про партизанів і підпільників родина Галини Іванівни нічого не чула, тому що чоловіків тоді в селі не було, а жінки та діти дуже боялися про це говорити.

Коли станцію Боромлю звільнила Червона армія, люди були неймовірно щасливі. Взагалі, залізнична станція була дуже важливим стратегічним об'єктом.

СОЛОВЕЙ І.

(науковий керівник – к. і. н., доц. В. А. Нестеренко)

ПАМ'ЯТЬ ПРО ПРАДІДА*

Мій прадід, Соловей Олексій Іванович, народився 18 березня 1916 року в селі Велике Озеро, Охтирського району, Сумської області. Освіта: чотири класи. Батьки прості трудівники. Тато – Соловей Іван Васильович, був майстром-кравалем, столяром та обробляв землю. Мати – Соловей Анастасія Федорівна, домогосподарка. В сім'ї було шістнадцятеро дітей - троє дівчаток та тринадцятеро хлопців. З точністю їх доля невідома, більшість помирала. Брати Олексія Івановича загинули на війні (1941-1945 рр.); на Букринському плацдармі на руках у Олексія загинув брат Захар, з яким мій прадід зустрівся при феоосуванні Дніпра. На 2016 рік в живих нікого не залишилося.

Сім'я жила у Верликому Озері. Життя було непоганим. У 1924 році вони побудували хату в селі Сонячне (на той час селище Мирне), отримали наділ землі, завели господарство: коней, овець, свиней, птицю, зробили ставок у яру і розводили рибу. Після закінчення НЕПу, землю, яку вони розробляли, конфіскували, і сім'я розійшлася хто куди, щоб не стати жертвами «розкуркулення».

* Робота здійснена в рамках виконання фундаментального дослідження №0115U000677 «Історичний розвиток порубіжжя Північно-Східної України як засіб конструювання загальнонаціональної моделі історичної пам'яті».